

Európsky dohovor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania

Členské štáty Rady Európy, signatári tohto dohovoru,

prihliadajúc na ustanovenia Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

pripomínajúc, že na základe článku 3 vyššie uvedeného dohovoru "nik nesmie byť mučený alebo podrobovaný neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu",

poznajúc, že osoby, ktoré tvrdia, že boli poškodené v dôsledku porušenia článku 3, môžu využiť mechanizmus stanovený týmto dohovorom,

sú presvedčené, že ochrana osôb zbavených slobody pred mučením a neľudským či ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestaním by sa mohla posilniť mimosúdnyimi prostriedkami preventívnej povahy, založenými na návštevách,

dohodli sa takto:

HLAVA I

Čl.1

Zriadi sa Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (ďalej len "Výbor"). Prostredníctvom návštev bude Výbor preverovať zaobchádzanie s osobami zbavenými slobody s cieľom v prípade potreby posilniť ochranu týchto osôb pred mučením a pred neľudským či ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestaním.

Čl.2

V súlade s týmto dohovorom každá strana povolí návštevy ktoréhokoľvek miesta podliehajúceho jej jurisdikcii, kde sa nachádzajú osoby zbavené slobody na základe rozhodnutia štátneho orgánu.

Čl.3

Pri vykonávaní tohto dohovoru Výbor a príslušné štátne orgány zúčastnenej strany navzájom spolupracujú.

HLAVA II

Čl.4

1. Počet členov Výboru sa rovná počtu zúčastnených strán.

2. Členovia Výboru sú vyberaní spomedzi osôb s vysokými morálnymi kvalitami, známych svojimi znalosťami v oblasti ľudských práv alebo majúcich odborné skúsenosti v oblastiach upravených týmto dohovorom.

3. Vo Výbore môže byť iba jeden občan toho istého štátu.

4. Členovia zastávajú túto funkciu osobne, sú nezávislí a nestranní a majú možnosť svoju funkciu vo Výbore skutočne vykonávať.

Čl.5¹

1. Členov Výboru volí Výbor ministrov Rady Európy absolútnou väčšinou hlasov z menného zoznamu vyhotoveného Byrom Parlamentného zhromaždenia Rady Európy; každá národná delegácia strán v Parlamentnom zhromaždení navrhne troch kandidátov, z ktorých najmenej dvaja musia byť jej štátnymi príslušníkmi.

Ak má byť zvolený člen do Výboru za nečlenský štát Rady Európy, Byro Parlamentného zhromaždenia vyzve parlament tohto štátu, aby navrhol troch kandidátov, z ktorých najmenej dvaja musia byť jeho štátnymi príslušníkmi. Voľba Výborom ministrov sa uskutoční po porade so zmluvnou stranou, ktorej sa voľba týka.

2. Rovnaký postup sa použije pri obsadzovaní neočakávane uvoľnených miest.

3. Členovia Výboru sú volení na obdobie štyroch rokov. Môžu byť znovuzvolení dvakrát. Avšak funkčné obdobie troch členov zvolených v prvých voľbách sa skončí po dvoch rokoch. Členov, ktorých funkčné obdobie sa skončí uplynutím dvoch rokov počiatočného obdobia, určí žrebovaním generálny tajomník Rady Európy ihneď po skončení prvých volieb.

4. Aby sa v rámci možností zabezpečilo, že dôjde k obnove jednej polovice členov Výboru každé dva roky, môže Výbor ministrov rozhodnúť, prv než prikročí k akejkoľvek ďalšej voľbe, že funkčné obdobie jedného alebo viacerých členov Výboru, ktorí majú byť zvolení, nemusí trvať štyri roky, nemôže však presiahnuť šesť rokov a nemôže trvať ani kratšie ako dva roky.

5. V prípade, ak ide o viac ako jedno funkčné obdobie a keď Výbor ministrov bude postupovať podľa predchádzajúceho odseku, pridelia sa tieto obdobia žrebovaním, ktoré vykoná generálny tajomník Rady Európy ihneď po voľbách.

Čl.6

1. Zasadania Výboru sú neverejné. Kvórum tvorí väčšina jeho členov. Rozhodnutia Výboru sa prijímajú väčšinou prítomných členov s výnimkou rozhodnutí podľa ustanovenia článku 10 ods. 2.

2. Výbor si stanoví vlastný rokovací poriadok.

3. Sekretariát Výboru zabezpečí generálny tajomník Rady Európy.

HLAVA III

Čl.7

1. Výbor organizuje návštevy miest uvedených v článku 2. Okrem pravidelných návštev môže Výbor zorganizovať ďalšie návštevy, ktoré si podľa jeho názoru vyžadujú dané okolnosti.

2. Návštevy vykonávajú spravidla najmenej dvaja členovia Výboru. Ak to Výbor považuje za potrebné, môže pribrať znalcov a tlmočníkov.

Čl.8

1. Výbor oznámi vláde zúčastnenej strany svoj úmysel vykonať návštevu. Po tomto oznámení môže kedykoľvek navštíviť ktorékoľvek miesto uvedené v článku 2.

2. Aby Výbor splnil svoju úlohu, strana mu musí na to vytvoriť tieto podmienky:

- a) vstup na svoje územie a právo cestovať bez obmedzenia;
- b) všetky informácie o miestach, kde sa nachádzajú osoby zbavené slobody;
- c) neobmedzený prístup do ktoréhokoľvek miesta, kde sa nachádzajú osoby zbavené slobody vrátane práva neobmedzeného pohybu v týchto miestach;
- d) ďalšie informácie, ktoré má strana k dispozícii a ktoré sú potrebné na splnenie úloh Výboru. Pri žiadaní o tieto informácie sa Výbor riadi príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a profesionálnou etikou.

3. Výbor môže vypočúvať osoby zbavené slobody bez prítomnosti tretích osôb.

4. Výbor sa môže voľne stykať s každým, o kom sa domnieva, že mu môže poskytnúť príslušné informácie.

5. Ak je to potrebné, Výbor môže okamžite oznámiť svoje poznatky príslušným úradom zúčastnenej strany.

Čl.9

1. Vo výnimočných prípadoch môžu príslušné orgány zúčastnenej strany podať Výboru protest proti návšteve v určitom termíne alebo na určitom mieste navrhnutom Výborom. Takýto protest možno podať iba z dôvodov obrany štátu, verejnej bezpečnosti, vážnych nepokojov v miestach, kde sú osoby zbavené slobody, zdravotného stavu osoby alebo uskutočňovania neodkladného výsluchu týkajúceho sa vážneho trestného činu.

2. Po takomto proteste Výbor a táto strana začnú okamžite konzultovať, aby objasnili situáciu a dospeli k dohode o opatreniach umožňujúcich Výboru urýchlene vykonávať svoje funkcie. Takéto opatrenia môžu zahŕňať premiestnenie ktorejkoľvek osoby, ktorú Výbor navrhol navštíviť, do iného miesta. Do uskutočnenia návštevy strana poskytne Výboru informácie o každej takej osobe.

Čl.10

1. Po každej návšteve Výbor vypracuje správu o skutočnostiach zistených v jej priebehu, pričom vezme do úvahy prípadné pripomienky, ktoré uviedla zúčastnená strana. Správu s

odporúčaniami, ktoré považuje za potrebné, odovzdá strane. Výbor môže so stranou rokovať s cieľom navrhnúť, ak je to potrebné, zlepšenie ochrany osôb zbavených slobody.

2. Ak strana nespolupracuje alebo odmietne zlepšiť situáciu v zmysle odporúčaní Výboru, Výbor po tom, čo mala strana možnosť sa vyjadriť, môže dvojtretinovou väčšinou svojich členov rozhodnúť, že v tejto veci urobí verejné vyhlásenie.

Čl.11

1. Informácie získané Výborom v súvislosti s jeho návštevou, jeho správa a konzultácie so zúčastnenou stranou sú dôverné.

2. Výbor zverejní svoju správu spolu so všetkými pripomienkami zúčastnenej strany, ak ho tá o to požiada.

3. Žiadne osobné údaje sa však nesmú zverejniť bez výslovného súhlasu dotknutej osoby.

Čl.12*

Výbor v súlade so zásadami dôvernosti uvedenými v článku 11 každoročne predloží Výboru ministrov všeobecnú správu o svojej činnosti, ktorá sa predloží Parlamentnému zhromaždeniu a každému nečlenskému štátu Rady Európy, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru, a zverejní."

Čl.13

Členovia Výboru, znalci a ďalšie osoby, ktoré Výboru pomáhajú, sú počas trvania ich funkčného obdobia a po jeho skončení viazaní povinnosťou zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach alebo informáciách, o ktorých sa dozvedeli pri výkone svojich funkcií.

Čl.14

1. Mená osôb, ktoré pracujú pre Výbor, sa uvádzajú v oznámení podľa článku 8 ods. 1.

2. Znalci konajú podľa inštrukcií a v rámci právomoci Výboru. Musia mať osobitné vedomosti a skúsenosti v oblastiach upravených týmto dohovorom a sú viazaní rovnakou povinnosťou byť nezávislí, nestranní a disponibilní ako členovia Výboru.

3. Strana môže výnimočne vyhlásiť, že odborníkovi alebo inej osobe pribranej Výborom nemožno povoliť účasť na návšteve miesta podliehajúceho jej jurisdikcii.

HLAVA IV

Čl.15

Každá strana oznámi Výboru názov a adresu orgánu príslušného prijímať oznámenia pre vládu a mená styčných zástupcov, ak ich vymenovala.

Čl.16

Výbor, jeho členovia a znalci uvedení v článku 7 ods. 2 požívajú výsady a imunity stanovené v prílohe tohto dohovoru.

Čl.17

1. Tento dohovor nie je na ujmu ustanovení vnútroštátneho práva alebo akejkoľvek medzinárodnej dohody, ktoré poskytujú väčšiu ochranu osobám zbaveným slobody.
2. Žiadne ustanovenie tohto dohovoru nemožno chápať ako obmedzujúce alebo zrušujúce právomoc orgánov Európskeho dohovoru o ľudských právach alebo záväzkov prijatých stranami podľa tohto dohovoru.
3. Výbor nenavštevuje miesta, ktoré skutočne a pravidelne navštevujú predstavitelia alebo delegáti ochranných mocností alebo Medzinárodného výboru Červeného kríža na základe Ženevských dohovorov z 12. augusta 1949 a Dodatkových protokolov k nim z 8. júna 1977.

HLAVA V

Čl.18*

1. Tento dohovor je otvorený na podpis členským štátom Rady Európy. Podlieha ratifikácii, prijatiu alebo schváleniu. Listiny o ratifikácii, prijatí či schválení sa uložia u generálneho tajomníka Rady Európy.
2. Výbor ministrov Rady Európy môže vyzvať ktorýkoľvek nečlenský štát Rady Európy, aby pristúpil k dohovoru

Čl.19*

1. Tento dohovor nadobudne platnosť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po uplynutí troch mesiacov odo dňa, keď sedem členských štátov Rady Európy vyjadrilo súhlas byť viazaný týmto dohovorom v súlade s ustanoveniami článku 18.
2. Pre každý štát, ktorý dodatočne vyjadrí svoj súhlas byť viazaný týmto dohovorom, dohovor nadobudne platnosť prvým dňom mesiaca, ktorý nasleduje po uplynutí troch mesiacov odo dňa uloženia listiny o ratifikácii, schválení alebo o prístupe.

Čl.20*

1. Každý štát môže pri podpise alebo uložení listiny o ratifikácii, prijatí, schválení alebo o prístupe určiť územie alebo územia, na ktorých sa bude tento dohovor vykonávať.
2. Každý štát môže neskôr vyhlásením zaslaným generálnemu tajomníkovi Rady Európy rozšíriť vykonávanie tohto dohovoru na každé ďalšie územie uvedené vo vyhlásení. Vo vzťahu k tomuto územiu dohovor nadobudne platnosť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po uplynutí troch mesiacov odo dňa prijatia takého vyhlásenia generálnym tajomníkom.
3. Každé vyhlásenie urobené na základe oboch predchádzajúcich odsekov možno vo vzťahu ku každému územiu uvedenému v takom vyhlásení odvolať oznámením zaslaným generálnemu tajomníkovi. Odvolanie nadobudne účinnosť prvým dňom mesiaca

nasledujúceho po uplynutí troch mesiacov odo dňa prijatia takého oznámenia generálnym tajomníkom.

Čl.21

Vo vzťahu k ustanoveniam tohto dohovoru nemožno urobiť žiadnu výhradu.

Čl.22

1. Každá strana môže tento dohovor kedykoľvek vypovedať oznámením zaslaným generálnemu tajomníkovi Rady Európy.
2. Táto výpoveď nadobudne účinnosť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po uplynutí dvanástich mesiacov odo dňa prijatia oznámenia generálnym tajomníkom Rady Európy.

Čl.23*

Generálny tajomník Rady Európy oznámi členským štátom a každému nečlenskému štátu Rady Európy, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru:

- a) každé podpísanie;
- b) uloženie každej listiny o ratifikácii, pristúpení, schválení alebo o prístupe;
- c) každý dátum nadobudnutia platnosti tohto dohovoru v súlade s článkami 19 a 20;
- d) každý iný úkon, oznámenie alebo správu týkajúce sa tohto dohovoru s výnimkou opatrení prijatých pri vykonávaní článku 8 a 10.

Na dôkaz toho dolupodpísaní, náležite na to splnomocnení, podpísali tento dohovor.

Dané v Štrasburgu dňa 26. novembra 1987 v angličtine a francúzštine, pričom oba texty sú rovnako autentické, v jednom vyhotovení, ktoré sa uloží v archívoch Rady Európy. Generálny tajomník Rady Európy zašle overené kópie každému členskému štátu Rady Európy.

1 Text Dohovoru bol upravený podľa ustanovení Protokolu č. 1 (151) a Protokolu č. 2 (152)

* Text Dohovoru bol upravený podľa ustanovení Protokolu č. 1 (151)